

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету

від 02 вересня 2021 року
(протокол № 1)

**ОЗНАЙОМЧА ПРАКТИКА
(за профілем майбутньої роботи)**

(назва освітнього компоненту)

**ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни**

підготовки бакалавра
(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія
(шифр і назва спеціальності)

**Освітньо-професійна програма
«Фізична терапія, ерготерапія у травматології
та ортопедії»**

**Бердянськ
2021 рік**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Віталій ОСІПОВ, доцент кафедри біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації, кандидат наук з фізичного виховання та спорту (24.00.03 фізична реабілітація)

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету “ 30 ” Серпня 2019 року, протокол № 8.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «**Ознайомча практика**» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) та освітньої програми підготовки бакалаврів галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапії», а також у відповідності з наступними нормативними документами:

- Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;
- «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти, національний стандарт України «Системи управління якістю» ДСТУ ISO 9001:2009
- Навчальний план підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» для спеціальності 227 «Фізична реабілітація», затвердженого Вченою радою БДПУ від 24.04.2019, протокол №9;
- Вимоги Директиви Європейського союзу щодо визнання професійних кваліфікацій від 2005 року (№ 2005/36/ЄС з поправками Директиви Європейського союзу № 2013/55/ЄС);
- Наказ МОН України від 16.10.2009 за №943 «Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи»;
- Положення «Про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті», затвердженого Вченою радою БДПУ від 26 грудня 2019 року (протокол № 6);
- Положення «Про проведення практики студентів Бердянського державного педагогічного університету», затвердженого наказом ректора №198 від 26.12.2013;
- Положення «Про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті»;
- Положення «Про використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі Бердянського державного педагогічного університету».

Навчальна дисципліна «**Ознайомча практика**» – є однією з базових дисциплін, що формує систему фундаментальних умінь, які є складовими загальних та спеціальних компетентностей, визначають професійну діяльність фахівця у галузі охорони здоров'я, зокрема бакалаврів фізичної терапії, ерготерапії. Вивчення дисципліни сприяє розширенню світогляду спеціалістів, підвищує їх теоретичний та практичний рівень, формує базу для подальшого управління процесом фізичного терапії, ерготерапії.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «**Ознайомча практика**» є загальні закономірності управління процесом фізичної терапії, ерготерапії пацієнтів різних нозологічних груп.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна базується на попередньо вивчених дисциплінах та інтегрується з такими навчальними дисциплінами, як: «нормальна анатомія», «загальна фізіологія», «Біологічна хімія нормальна та рухової активності», «Фізіологія рухової активності», «Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії», «Професійна етика та деонтологія», «Педагогіка та психологія», «Теорія і методика фізичного виховання».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «**Ознайомча практика**» – є створення фундаментальної практичної бази, яка є основою для використання засобів фізичної терапії,

ерготерапії для гармонічного розвитку людини, зміцнення здоров'я, терапії і профілактики захворювань, самоствердження і самопізнання.

1.2. Основні завдання дисципліни «Ознайомча практика»:

- сформувані у студентів систему практичних умінь та навиків із застосування засобів фізичної терапії, ерготерапії, які визначають рівень їх професійної компетентності;
- навчити майбутнього спеціаліста інтегрувати знання, одержані в процесі теоретичного навчання, а також знаходити шляхи реалізації міжпредметних зв'язків в практичній діяльності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких фахових компетентностей:

Інтегральна: Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

Перелік загальних компетентностей та відповідних їм шифрів:

ЗК01.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК03.	Навички між особистою взаємодією.
ЗК04.	Здатність працювати в команді.
ЗК05.	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
ЗК08.	Здатність планувати та управляти часом.
ЗК10.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
ЗК11.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК12.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК13.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК14.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК15.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Перелік спеціальних (фахових) компетентностей та відповідних їм шифрів:

СК 01.	Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.
СК 02.	Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.
СК 03.	Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.
СК 04.	Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.
СК 05.	Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 06.	Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати
СК 07.	Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.
СК 08.	Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.
СК 09.	Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.
СК 10.	Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.
СК 11.	Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.
СК 13.	Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/ догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя
СК 14.	Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

Та демонструвати такі програмні результати навчання (ПР):

ПР 1.	Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.
ПР 4.	Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.
ПР 5.	Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя
ПР 6.	Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.
ПР 7.	Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).
ПР 9.	Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.
.	.
ПР 10.	Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.
ПР 11.	Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.
.	.
ПР 13.	Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.
ПР 14.	Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.
ПР 15.	Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПР 16.	Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.
ПР 17.	Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3/90 (кредитів ЄКТС/години).

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-трансферною системою. Обсяг навчального навантаження студентів описаний у кредитах ECTS, які зараховуються студентам при успішному засвоєнні ними відповідного модуля (залікового кредиту). Кредитно-трансферна система організації навчального процесу вимагає від студентів сумлінного систематичного вивчення дисципліни впродовж навчального року.

Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є:

- а) практичні заняття,
- б) самостійна робота студентів (СРС).

Тематичні плани практичних занять та СРС забезпечують реалізацію у навчальному процесі всіх тем, які входять до складу змістового модулю.

П р а к т и ч н і з а н я т т я передбачають оцінювання отриманих студентом практичних вмінь та навичок шляхом індивідуального (усного або письмового опитування), вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, встановлення ступеню засвоєння практичних навичок. Загальна оцінка є комплексною.

С а м о с т і й н а р о б о т а студентів передбачає підготовку до практичних занять; огляд навчально-методичної та наукової літератури; знайомство з нормативними документами; відпрацювання практичних навичок.

Тема 1. Організаційні основи процесу фізичної реабілітації. Ознайомлення з нормативними документами, що регламентують роботу лікувально-профілактичного закладу. Документація з техніки безпеки (посадові інструкції, інструкція з охорони праці, журнал реєстрації вступного інструктажу). Загальні уявлення про фізичну та реабілітаційну медицину, фізичну терапію та ерготерапію. Принципи фізичної реабілітації. Кваліфікаційна характеристика фахівців, причетних до фізичної та реабілітаційної медицини.

Тема 2. Методи обстеження пацієнта у фізичній реабілітації. Засоби, методи і форми спостереження за пацієнтом. Особливості проведення анамнезу (опитування) пацієнта. Базові компоненти обстеження пацієнта фізичним терапевтом: тестування та вимірювання структурних і функціональних порушень стану здоров'я. Загальні уявлення про міжнародну класифікацію функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та її використання в реабілітації.

Тема 3. Технологія планування у фізичній реабілітації. Загальні уявлення про планування процесу фізичної реабілітації. Поняття про прогнозування у фізичній реабілітації. Поняття про цілі втручання у фізичній реабілітації. SMART-формат постановки цілей втручання у фізичній реабілітації. Письмове оформлення програми фізичної реабілітації..

Тема 4. Класифікація засобів фізичної реабілітації. Фізичні вправи як основний і специфічний засіб фізичної реабілітації. Фактори, що визначають вплив фізичних вправ. Класифікація фізичних терапевтичних вправ. Педагогічні принципи застосування фізичних вправ у фізичній реабілітації. Форми проведення занять фізичними вправами у фізичній реабілітації.

Лікувальні рухові режими на різних етапах фізичної реабілітації. Методи проведення занять фізичними вправами.

Тема 5. Технологія контролю за станом пацієнта у фізичній реабілітації. Види контролю в процесі фізичної реабілітації. Методи контролю за впливом фізичних навантажень. Методика проведення пульсометрії. Складання протоколу пульсометрії заняття фізичними вправами. Методика вимірювання артеріального тиску. Методика проведення функціональних проб і тестів. Вимірювання рухів у суглобах. Оцінка сили м'язів. Оцінка координації рухів.

3. Рекомендована література

Базова

1. Григус І.М. Фізична реабілітація при захворюваннях дихальної системи: навчальний посібник / І.М. Григус. Львів : Новий Світ-2000, 2019. 170 с.
2. Козак Д.В. Лікувальна фізична культура: посібник / Д.В. Козак, Н.О. Давибіда. Тернопіль: ТДМУ, 2018. 108 с.
3. Медична і соціальна реабілітація: підручник / В. Б. Самойленко, Н. П. Яковенко, І. О. Петряшев та ін. 2-е видання. К. : Медицина, 2018. 464 с.
4. Медична та соціальна реабілітація: навчально-метод. посібник / С. С. Сапункова, Л. О. Піц, А. Ф. Гутніцька та інші. К. : Медицина, 2018. 280 с.
5. Осіпов В.М. Фізична реабілітація при дисфункціональних порушеннях в організмі людини : монографія / В.М. Осіпов, О.М. Осіпова, В.В. Орловська. Донецьк: Ландон-XXI, 2013. 511 с.
6. Осіпов В.М. Лікувальна фізична культура: навчальний посібник / В.М. Осіпов. Бердянськ: Видавець Ткачук О.В, 2013. 158 с.
7. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / Л.О.Вакуленко, В.В.Клапчук, Д.В.Вакуленко; за заг. ред. Л.О.Вакуленко, В.В.Клапчука. Тернопіль: ТДМУ, 2019. 372 с.
8. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник + DVD-ROM / за ред. проф. О. Г. Яворського. 5-е видання. К. : Медицина, 2018. 552 с.
9. Реабілітаційний масаж: підручник / Л. О. Вакуленко [та ін.]. Тернопіль: ТДМУ "Укрмедкнига", 2018. 522 с.
10. Яковенко, Н.П. Фізіотерапія: підручник / Н.П. Яковенко, В.Б. Самойленко. 2-е видання. К. : Медицина, 2018. 258 с.

Допоміжна

1. Герцик А. М. Теоретико-методичні основи фізичної реабілітації/фізичної терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату: монографія / Андрій Мирославович Герцик; Львів. держ. ун-т фізичної культури. – Львів: ЛДУФК, 2018. 387 с. <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/19677>
2. Ерготерапія. Підручник для студентів бакалаврського напрямку підготовки «Ерготерапія» на 1-у медичному факультеті Карлового університету / Швесткова О, Свецена К. та кол. перекл. з чеської, Київ, 2019. 196 с.
3. Лікувальна фізична культура: підручник / В.С. Соколовський, Н.О. Романова, О.П. Юшковська. Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. 234 с.
4. Лечебная физическая культура: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений / С.Н.Попов, Н.М.Валеев, Т.С.Гарасева и др.; Под ред. С.Н. Попова. М.: Издательский центр «Академия», 2004. 416 с.
5. Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я: МКФ / пер. з англ. ВООЗ 2001 р. МОЗ України. Київ, 2018. 259 с.
6. Мухін В.М. Фізична реабілітація: підручник / В.М. Мухін. 3-те вид., переробл. та доповн. К.: Олімпійська література, 2009. 488 с.

7. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації: навч. посіб. / Т.Бойчук, М.Голубєва, О.Левандовський, Л.Войчишин. Л.: ЗУКЦ, 2010. 240 с.

8. Фізіотерапія. Підручник для студентів бакалаврського напрямку підготовки «Фізіотерапія» на 1-у медичному факультеті Карлового університету / Швесткова О, Сладкова Петра та кол. перекл. з чеської, Київ, 2019. 196 с.

9. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина: Підручник для студентів і лікарів / За заг. ред. В. М. Сокрута. Краматорськ: Каштан, 2019. 480 с.

https://new.meduniv.lviv.ua/uploads/repository/kaf/kaf_sportmed/04.1.%20Navhalno_metod_literatura/01.1.%20Fizichna_reabilitaziy_sport_med/Fisyhna%2C%20reabilitaziy%20sportmedyz.pdf

10. Лікувальна фізична культура при захворюваннях органів дихання : анот. бібліогр. покажч. [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2015. – 27 с. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/239>

11. Лікувальна фізична культура при захворюваннях серцево-судинної системи : анот. бібліогр. покажч. [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2015. – 27 с. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/294>

12. Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи : анот. бібліогр. покажч. [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2015. – 111 с. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/826>

Перелік практичних навичок з дисципліни:

1. Опитування: збір даних (вік, стать, освіта), збір скарг, анамнезу захворювання, анамнезу життя (особливостей фізичного розвитку, перенесені захворювання, травми, хірургічні втручання, сімейний анамнез, спортивний анамнез, соціальний анамнез (домашнє, сімейне оточення, житлові умови, особливості праці (професійне оточення), підтримка друзів, сексуальний анамнез, рекреаційні активності), зайнятість (поточна робота, навчання, гра, інтереси), функціональний анамнез (активності повсякденного життя, інструментальної активності повсякденного життя, та зайнятості, мобільність (у ліжку, переміщення в межах кімнати, санвузла, на сходах, хода, потреба в допоміжних засобах для пересування) опитувальник ADL (щоденної активності), Functional independencemeasure (FIM), Індекс Бартел (The Barthel Index (Della Pietraetal., 2011), модифікована шкала Rankin, очікування від терапії та бажання (мотивації) Канадська оцінка виконання діяльності (The Canadian Occupational Performance Measure (COPM) (Carswelletal., 2004; Eyssenetal., 2011; Lawetal., 2005), пацієнта, прийом ліків, результати іншим методів дослідження (лабораторних, інструментальних, функціональних), наявність страхування.
2. Спостереження: колір шкіряних покривів, симетричний розвиток тіла, кінцівок та голови, відсутність деформацій, набряків, розподілу підшкірної жирової клітковини.
3. Визначення стану свідомості (Шкала ком Глазго).
4. Визначення рівня болю за Візуально-аналоговою шкалою болю (ВАШ).
5. Антропометрія: вимірювання маси тіла та росту, вимірювання за допомогою сантиметрової стрічки довжини кінцівок, окружності грудної клітки, екскурсії грудної клітки, талії, кінцівок, каліперометрія (дослідження складу тіла). Розрахунок індексу маси тіла.
6. Пальпація: визначення частоти пульсу, частоти серцевих скорочень, частоти дихання стереотипу дихання, визначення рівня вібрації грудної клітки під час вимови звуків, екскурсії грудної клітки.
7. Аускультация: серця, дихальних шляхів та легень.
8. Дослідження артеріального тиску.

9. Визначення м'язової сили: мануальне м'язове тестування (за 5-бальною шкалою), динамометрія.
10. Визначення м'язової витривалості
11. Оцінювання рухових функцій (присідання, підйом з крісла, присаджування в крісло, хода, хода сходами, нахил тулуба, ротація тулуба, піднімання та перенесення та інші) тест «встань і іди», тест ходьби на 10 метрів, тести на рівновагу та координацію (тест Берга).
12. Методи дослідження стану та функції серцево-судинної та дихальної системи (функціональні проби з затримкою дихання (Штанге, Генчі), методика їх проведення та оцінка; функціональні проби з фізичним навантаженням (проба Мартіне-Кушелевського), методика їх проведення та оцінка, проби з максимальної вентиляцією.
13. Суб'єктивна оцінка тяжкості виконання навантажень (шкала Борга).
14. Оцінка фізичної працездатності та аеробної продуктивності (степ-ергометрія, велоергометрія, тредмілергометрія, тест з 6-хвилинною ходьбою).
15. Дослідження функції зовнішнього дихання (частоти дихання, дихальних об'ємів та ємностей (спірографія, пікфлуометрія), сили дихальних м'язів. Дослідження насиченості крові киснем (пульсоксиметрія) та парціального тиску газів у крові.
16. Лікарсько-педагогічний контроль під час занять фізичною терапією. Проведення хронометражу заняття, побудова фізіологічної кривої заняття.
17. Методика дослідження активності та можливості участі кардіологічного хворого. Методика обстеження контекстуальних факторів (особистісних, оточуючого середовища, місця роботи, помешкання) для хворого з серцево-судинними захворюваннями (Safety Assessment of Function and the Environment for Rehabilitation (SAFERHOME)).
18. Оцінити та інтерпретувати дані, які були отримані під час проведення оцінювання і сформулювати фізіотерапевтичний/ерготерапевтичний діагноз/ рухове порушення/обмеження активності та участі, особливостей особистісних факторів та оточуючого середовища згідно моделі МКФ (Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я).
19. Планувати реабілітаційної програми у SMART форматі (SMART формат – конкретні (specific), вимірні (measurable), здійснені, досяжні (achievable), відповідні, реалістичні (realistic), визначені у часі (timeframed), цілі якої враховують особистісний вибір, переконання та віру особи).
20. Документація: ведення, заповнення.

4. Методи навчання:

1) За джерелами передачі й характером сприйняття інформації :

- ✓ словесні: пояснення, розповідь, лекція, бесіда;
- ✓ наочні: ілюстрування, демонстрування, спостереження;
- ✓ практичні: фізичні вправи, практичні роботи, дослідні роботи.

2) Методи стимулювання навчальної діяльності:

- ✓ навчальна дискусія – суперечка, обговорення будь-якого питання з навчального матеріалу;
- ✓ створення клінічної ситуації в процесі викладання навчального матеріалу – використання клінічних випадків.

3) Методи контролю і самоконтролю у навчанні:

- ✓ усний контроль;
- ✓ письмовий контроль;
- ✓ тестовий контроль.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання – диференційований залік

6. Система оцінювання:

Засвоєння тем навчальної дисципліни контролюється на практичних заняттях.

Попередній (вхідний) контроль проводиться перед початком вивчення дисципліни та перед початком кожного практичного заняття для виявлення наявного рівня знань студентів. Здійснюється даний контроль за допомогою тестових завдань.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми та включає: оцінювання якості теоретичних знань (засвоєння лекційного матеріалу та самостійної позааудиторної підготовки до теми практичного заняття), виконання практичної аудиторної роботи та / або засвоєння певних практичних навичок та вмінь.

Під час поточного контролю застосовуються наступні засоби діагностики рівня підготовки студентів: усне опитування (індивідуальне, фронтальне, групове); письмовий контроль (вирішення тестів, ситуаційних (або клінічних) задач, контроль написання протоколів практичного заняття чи заповнення іншої документації). Загальна оцінка поточної успішності на кожному практичному занятті є комплексною.

Оцінювання самостійної роботи: оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю.

Оцінювання виконання індивідуального завдання: індивідуальне завдання оцінюється на одному із практичних занять лише за умов успішного його виконання та захисту. Під час захисту враховується рівень усної доповіді, якість мультимедійної презентації та повнота і чіткість відповідей на запитання викладача чи студентів.

Загальне оцінювання з дисципліни: загальна оцінка з дисципліни виставляється лише тим студентам, які успішно засвоїли всі теми, що передбачені в навчальній програмі та виконали всі види робіт.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни